

Tilsynet i henhold til grundlovens § 71
§71-tilsynet alm. del - Bilag 116
Offentligt

STATSAMTET VIBORG

Tilsynet i henhold Grundlovens § 71
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

26-04-2006

**DET PSYKIATRISKE
PATIENTKLAGENÆVN**

STATSAMTET VIBORG
ST. SGT. HANSGADE 2-4
8800 VIBORG

Vedlagt sendes kopi af årsberetning for Det Psykiatriske
Patientklagenævn for Viborg Amt.

Med venlig hilsen

M. B. Andersen

JOURNAL NR.: 2006-730/8
SAGSBEHANDLER: MEAVI
DIREKTE TELEFON: 87262014

TELEFON: 87 26 20 00
FAX: 87 26 20 10
CVR-NR. 39-08-93-19
VIBORG@STATSAMT.DK
WWW.STATSAMT.DK

EKSPEDITIONSTID:
MANDAG-ONSDAG: 10-14
TORSDAG: 13-17
FREDAG: 10-14

ÅRSBERETNING 2005 FOR DET PSYKIATRISKE PATIENTKLAGENÆVN VIBORG AMT

Patientklagenævnet.

Nævnets formand er konstitueret statsamtmand Erik Møller.

Ved årets udgang er nævnets medlemmer:

Læge Michael Christensen, der er udpeget efter indstilling fra Den Almindelige Danske Lægeforening og

Bente Frost Mikkelsen, der er udpeget efter indstilling fra De Samvirkende Invalideorganisationer.

Suppleant for Erik Møller er specialkonsulent Mogens Andersen.

Suppleanter for Michael Christensen er læge Kjeld Dalsgaard.

Suppleanter for Bente Frost Mikkelsen er Ib Hansen og Karen Jensen.

Sekretær for nævnet er specialkonsulent Mogens Andersen og fuldmægtig Lisbeth Helene Krabbe, Statsamtet Viborg.

Patientrådgiverordningen.

Der er ved Psykiatrisk Sygehus, Søndersøparken, Viborg tilknyttet 9 patientrådgivere og 5 af disse patientrådgivere er endvidere på fortegnelsen for Børne- og Ungdomspsykiatrisk Sygehus, Søndersøparken, Viborg. Både sygehusene og patientrådgivere har givet udtryk for, at dette er et passende antal.

Nævnets virksomhed.

Patientklagenævnet behandler klager over tvangsindlæggelse, tvangstilbageholdelse, tilbageførsel, tvangsbehandling, tvangsfiksering, anvendelse af fysisk magt og beskyttelsesfiksering på de psykiatriske afdelinger på Viborg Sygehus, Søndersøparken og på Børne- og Ungdomspsykiatrisk Sygehus.

Sagsantal.

Patientklagenævnet har i 2005 modtaget 38 sager, der vedrører i alt 34 patienter.

	2005	2004	2003	2002
Antal indkomne sager	38	39	36	
+ Sager modtaget i 2003, men ikke sat på dagsorden i 2003	0	0	0	
- Tilbagekaldte sager	2	3	7	
- Afviste sager	3	2	2	
- Sager modtaget i 2004, men ikke sat på dagsorden i 2004	0	0	0	
Sager med realitetsafgørelse	33	34	27	28

4 af de afgjorte sager vedrører patienter indlagt på Børne- og Ungdomspsykiatrisk Sygehus

Sagsbehandlingstid.

Sagsbehandlingstiden i nævnet har ligget mellem 2 og 26 dage.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid er beregnet til 8,42 dage.

(8,67 dage i 2004, 7,11 dage i 2003 og 7,26 dage i 2002)

(I sagsbehandlingstiden er medregnet lørdage/søndage/helligdage.)

Den forholdsvis lange sagsbehandlingstid i 2005 skyldes først og fremmest, at 2 af sagerne har taget henholdsvis 21 dage og 26 dage at behandle. Sagen med 21 dages behandlingstid vedrørte en patient der var udskrevet og flyttet tilbage til Norge, med deraf forlænget svarfrist, og sagen med 26 dages behandling vedrørte en udskrevet patients klage over den behandling en bestemt sundhedsperson (vikar) havde udsat vedkommende for.

Antal møder i nævnet.

Der har været 23 møder i nævnet (alle afholdt på sygehuset). (19 møder i 2004, 16 møder i 2003 og 19 møder i 2002).

Deltagelse i møder.

I de 33 sager, der er realitetsbehandlet har deltagelsen været således:

Patienten har mødt i 25 sager = 75,8 % af sagerne.

(91,1 % i 2004 og 81,5 % i 2003)

Patientrådgiver har mødt i 22 sager = 66,6 % af sagerne.

(82,3 % i 2004 og 66,7 % i 2003)

Lægen har mødt i 31 sager = 94,0 % af sagerne

(97,0 % i 2004 og 85,2 % i 2003)

Der er sket et temmelig stort fald i deltagelsesprocenten for patientrådgivere i forhold til 2004. Patientrådgiverne sørger dog som oftest for at melde afbud før mødet, hvis de har været forhindret. Den lavere deltagelse af patientrådgivere skyldes blandt andet, at en del af sagerne har vedrørt klager der er indgivet af patienten nogen tid efter udskrivning fra sygehuset.

Nævnet vil i forbindelse med udsendelsen af årsberetningen til patientrådgiverne gøre opmærksom på lovens § 24, stk. 2.

Afgørelsernes udfald.

Definition af afgørelsesbegrebet – "en afgørelse" - jf. Indenrigs- og Sundhedsministeriets retningslinier for udarbejdelse af årsberetninger for det psykiatriske patientklagenævn:

"En afgørelse er en godkendelse eller en tilsidesættelse af et tvangsindgreb.

Denne definition betyder, at stillingtagen fra nævnets side til en sag ofte vil indeholde flere afgørelser. Der tælles således mindst én afgørelse for hvert påklaget tvangsindgreb, f.eks. tvangsindlæggelse og tvangstilbageholdelse. Træffer nævnet afgørelse vedrørende flere ensartede tvangsindgreb, f.eks. 5 tvangsfikseringer, tæller nævnsafgørelsen således også statistisk som 5 afgørelser, uanset udfaldet af afgørelserne.

Et tvangsindgreb, der både indeholder en godkendelse og en tilsidesættelse, regnes som 2 afgørelser.

Hvis nævnsafgørelsen indeholder både en godkendelse og en tilsidesættelse af et tvangsindgreb, f. eks. en tvangstilbageholdelse (iværksættelsen godkendes og opretholdelsen tilsidesættes), tæller nævnsafgørelsen statistisk som 2 afgørelser, fordi der træffes afgørelser dels om godkendelse, dels om tilsidesættelse. (Der gøres hermed op med begrebet "delafgørelser", dvs. en delvis godkendelse og en delvis tilsidesættelse).

Et tvangsindgreb, der kun indeholder godkendelse eller kun tilsidesættelse, regnes som en afgørelse.

Det er kun realitetsafgørelser, der tælles med. Klager, der tilbagekaldes, skal selvsagt ikke betragtes som afgørelser. Det samme gælder imidlertid også afvisninger af klager og klagepunkter, der falder uden for nævnets kompetence."

Afgørelsestype	Antal afgørelser			Godkendt			Tilsidesat			Omgørelsesprocent		
	2005	2004	2003	2005	2004	2003	2005	2004	2003	2005	2004	2003
Indlæggelse	14	4	5	14	4	5	0	0	0	0	0	0
Tilbageholdelse	*26	28	16	21	21	15	5	7	1	19,2	25	6,2
Tilbageførsel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Depotmedicin	0	7	4	0	2	1	0	5	3	0	71,4	75
Løbende medicinering	18	17	10	11	11	9	7	6	1	38,9	35,3	10
ETC.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tvangsernæring	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tvangsfiksering	***6	11	10	5	11	10	1	0	0	16,6	0	0
Magt § 17, stk. 1	2	1	11	1	1	11	1	0	0	50	0	0
Magt § 17, stk. 2	5	6	8	5	6	8	0	0	0	0	0	0
Fiksering	0	6	0	0	5	0	0	1	0	0	16,6	0
Fagligt virke	**2	2	0	0	0	0	2	2	0	100	100	0
Andet	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
I alt.	73	83	64	57	62	59	16	21	5	21,9	25,3	7,8

Det bemærkes, at omgørelsesprocenten er beregnet som antallet af tilsidesættelser i forhold til antallet af realitetsafgørelser

* 1 af afgørelserne om tilbageholdelse vedrører patienter indlagt på Børne- og Ungdomspsykiatrisk Sygehus

** 1 af sagerne vedrører klage over hårdhændet behandling fra patient indlagt på Børne- og Ungdomspsykiatrisk Sygehus

*** 3 af afgørelserne vedrører tvangsfikseringer af en patient indlagt på Børne- og Ungdomspsykiatrisk Sygehus

I 1 af sagerne om løbende medicinering kritiserede nævnet overlægens beslutning om ikke at give klagen opsættende virkning.

1 af de 2 afgørelser om fagligt virke vedrører overlægens handlemåde i forbindelse med en indgivet klage.

Alle afgørelser er truffet af et enigt nævn.

Opgørelse af udøvet tvang:

For at vurdere antallet af klager i forhold til den udøvede tvang, har patientklagenævnet indhentet sygehusmyndighedens egen opgørelse af udøvet tvang i Voksenpsykiatrien, Børne- og Ungdomspsykiatrien og Gerontopsykiatrien.

Voksenpsykiatrisk			
	2005	2004	2003
Skema 1: Frihedsberøvelse	166	126	140
Skema 2: Tvangsbehandling	*1625	2104	849
Skema 3: Fiksering og fysisk magtanvendelse	**593	491	238
Skema 4: Beskyttelsesfiksering/-foranstaltninger	13	1	14

* ca. 64 % af tvangsbehandling vedrører mellem 2 og 4 patienter indenfor et kvartal

**ca. 40 % af fikseringerne vedrører 2 patienter indenfor 2. kvartal

Børne- og Ungdomspsykiatrien			
	2005	2004	2003
Skema 1: Frihedsberøvelse	18	15	9
Skema 2: Tvangsbehandling	6	7	12
Skema 3: Fiksering og fysisk magtanvendelse	***94	47	135
Skema 4: Beskyttelsesfiksering/-foranstaltninger	0	0	0

*** ca. 57 % af fiksering og magtanvendelse vedrører 1 patient

Gerontopsykiatrien			
	2005	2004	2003
Skema 1: Frihedsberøvelse	0	25	uoplyst
Skema 2: Tvangsbehandling	0	41	uoplyst
Skema 3: Fiksering og fysisk magtanvendelse	6	81	uoplyst
Skema 4: Beskyttelsesfiksering/-foranstaltninger	4	31	uoplyst

Klager over nævnets afgørelser.

5 af nævnets afgørelser om tvangsindlæggelse og/eller tvangstilbageholdelse er i 2005 indbragt for domstolene.

Retten har stadfæstet nævnets afgørelser i 4 tilfælde, medens sagen i 1 tilfælde er hævet af patienten.

Sagsbehandlingstiden ved retterne har været henholdsvis 1½, 1½, 4 og 16 uger.

2 sager er i 2005 påklaget til Sundhedsvæsenets Patientklagenævn. Sundhedsvæsenets Patientklagenævn har i 1 sag i første omgang delvist tiltrådt nævnets afgørelse. Sagsbehandlingstiden i pågældende sag var 16 uger.

Nævnet har efter afgørelsen rettet henvendelse til Sundhedsvæsenets Patientklagenævn med korrektion af de faktiske oplysninger der fremgik af nævnets afgørelse. Sundhedsvæsenets Patientklagenævn har på den baggrund besluttet at genoptage sagen af egen drift.

1 sag er endnu ikke afgjort.

1 afgørelse truffet i 2004 er i 2005 indbragt for Sundhedsvæsenets patientklagenævn. Afgørelsen blev omgjort af Sundhedsvæsenets Patientklagenævn.

Sagsbehandlingstiden i pågældende sag var 31 uger.

Afsnit II

Nævnet har i en sag fundet anledning til at kritisere, at der gik meget lang tid fra patienten klagede, til overlægen udarbejdede en redegørelse for sagen.

Den del af afgørelsen der vedrører besvarelestiden vedlægges i anonymiseret form som bilag 1 til årsberetningen.

I en anden sag har nævnet udtalt kritik af en sygeplejers anvendelse af for megen magt. Afgørelsen er vedlagt som bilag 2.

Årsberetningen har været forelagt sygehusmyndigheden og de psykiatriske sygehuse.

Bilag 1

XXXXXXXXXXXXXX

I brev af 24. december 2004 har De klaget til patientklagenævnet over overlægens beslutning om at tvangstilbageholde Dem.

Patientklagenævnet har den 12. januar 2005 modtaget Deres klage samt sagsakter og en udtalelse fra afdelingslæge xxxxx. Nævnet har den 18. januar 2005 fra overlæge yyyyy modtaget en ny lægeerklæring, dateret den 14. januar 2005, som erstatter erklæringen fra xxxxxx.

De har modtaget kopi deraf og har haft mulighed for at afgive bemærkninger dertil.

På et møde den 18. januar 2005 traf nævnet følgende afgørelse:

Nævnet finder det yderst kritisabelt, at sygehuset først fremsender Deres klage til nævnet den 11. januar 2005, dvs. knap tre uger efter, at De har klaget.

Afgørelserne er truffet af et enigt nævn.

Det fremgår bl.a. af overlægens redegørelse, at De aktuelt blev indlagt på gule papirer (behandling) på sygehuset) den 23. december 2004 under diagnosen bipolar affektiv sindslidelse, og at De blev tvangstilbageholdt af helbredsmæssige grunde.

[

]

Under mødet med patientklagenævnet oplyste De, at De ikke kunne forstå, hvorfor De blev tvangstilbageholdt, idet De ikke mener, at De var psykotisk. De oplyste dog, at der er en klar forskel mellem Deres tilstand umiddelbart efter indlæggelsen og tilstanden ved ophævelsen af tvangstilbageholdelsen.

Overlægens repræsentant oplyste under mødet, at det skyldtes en beklagelig fejl i forbindelse med Deres flytning fra én afdeling til en anden afdeling, at Deres klage først blev fremsendt til patientklagenævnet efter næsten 3 uger.

Han fastholdt, at betingelserne for at tilbageholde Dem var opfyldt den 24. december 2004 og ved de senere revurderinger, da udsigten til en væsentlig bedring af tilstanden ellers ville blive væsentlig forringet. Han henviste i den forbindelse til overlæge yyyyy's erklæring af 14. januar 2005. Denne erklæring blev udfærdiget, da overlægen mente, at der manglede nogle oplysninger i den erklæring, xxxxxx havde udfærdiget den 11. januar 2005.

Nævnet har truffet afgørelsen på grundlag af disse oplysninger.

[*****

***]

I vejledning nr. 203 af 8. december 1998 pkt. 9. Lægeerklæringer til brug for klagesagsbehandling er følgende anført:

Det skal kraftigt understreges, at lægeerklæringer til brug for behandling af klager over tvang i psykiatrien skal være så fyldestgørende, at patientklagenævnet ikke skal indhente supplerende erklæringer. Erklæringen skal indeholde sygehistorie, en beskrivelse af de fænomener og symptomer, på hvilke diagnosen bygger, eller eventuelt tentative diagnoser, begrundelse for nødvendigheden af at iværksætte de pågældende tvangsforanstaltninger samt begrundelse for konsekvenserne, såfremt en tvangsforanstaltning ikke iværksættes. Sammen med lægeerklæringen skal medsendes tvangsprotokollen og behandlingsplanen samt kopi af øvrige relevante dele af journalen. Erklæringen skal være underskrevet af den behandlingsansvarlige overlæge og skal fremsendes ~~hurtigst muligt~~.

Nævnet finder det på denne baggrund yderst kritisabelt, at der er forløbet 19 dage, fra De har indgivet klage, til den er modtaget i patientklagenævnet.

Der henvises i øvrigt til det medsendte lovgrundlag.

De og Deres patientrådgiver kan indbringe nævnets afgørelse vedrørende tvangstilbageholdelsen til prøvelse for retten, jf. vedlagte klagevejledning.

Bilag 2

Patientklagenævnet har den 2005 modtaget Deres klage af 2005 over den behandling, De var udsat for af sygeplejevikar xxxxxxx i forbindelse med en fiksering. De har ikke klaget over selve tvangsfikseringen.

På et møde den 2005 traf nævnet følgende afgørelse:

Nævnet finder, at den fysiske magt, som sygeplejevikar xxxxxxx anvendte over for Dem i forbindelse med en tvangsfiksering, er gået videre, end hvad der var nødvendigt for at opnå det tilsigtede formål, nemlig at undgå at De udsatte Dem selv eller andre for at lide nærliggende skade på legeme eller helbred.

Den udøvede tvang burde have været udøvet mere skånsomt og i overensstemmelse med de anvisninger, der blev givet af den vagthavende sygeplejerske. På den baggrund finder nævnet, at der er grundlag for at udtale kritik over for xxxxxx.

Afgørelsen er truffet af et enigt nævn.

Afgørelsen er truffet efter § 4, stk. 3 og 4 i loven om psykiatri. Afgørelsen er tillige truffet efter § 14, stk. 3 i forretningsordenen for det psykiatriske patientklagenævn.

Nævnet har noteret sig, at sygehuset er enig med Dem i, at De var udsat for en urimelig hårdhændet behandling, og at der er taget skridt til at forhindre, at lignende situationer opstår igen, herunder ved beslutning om ikke længere at bruge sygeplejer xxxxxx på Børne- og Ungdomspsykiatrisk Sygehus.

Patientklagenævnet har ved afgørelsen lagt vægt på, at sygeplejevikar xxxxxxx vred Deres arm om på ryggen, og at hun, mens De blev ført til fikseringsstuen, ikke ændrede sit greb om Deres arm fra "politigreb" til "brudegreb" trods anmodning herom fra sygeplejerske yyyyyyyyy. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at xxxxxxx ikke straks løsnede grebet om Deres arm på fikseringsstuen, da yyyyyyyyy anmodede hende om det.

Det af xxxxxxx fremførte om, hvad der efter hendes opfattelse måtte være nødvendigt, kan ikke føre til andet resultat, idet hun må handle i overensstemmelse med de anvisninger, der bliver givet af den ansvarlige sygeplejerske.

Nævnet har truffet afgørelse ud fra de oplysninger, der fremgår af vedlagte redegørelse for sagen.

Der henvises iøvrigt til det medsendte lovgrundlag.

De og Deres patientrådgiver kan indbringe nævnets afgørelse til prøvelse for Sundhedsvæsenets Patientklagenævn, jf. vedlagte klagevejledning.